

LART

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Rudnai Gábor

Profán litánia

Hét levél van még a fán.
Mondjunk együtt egy profán
litániát,

elnyújtva, hosszan, mint a hold
alatt a messze kóborolt
ebek.

A nyár, az ősz is untat,
sirassuk önmagunkat,
ha más már nem sirat.

Készülj keserves őszre,
elfüstöl majd a rőzse,
romhalmaz lesz a kert.

A háztető fazékfedő,
alatta majd puhára fő
a polgár.

Mi kívülről nevetjük,
de egymást sem szeretjük,
és nincsen otthonunk.

Hét levél van még a fán.
Mondjunk együtt egy profán
litániát.

TAKARÉKSZÖVETKEZET

A régi barát: az új világban

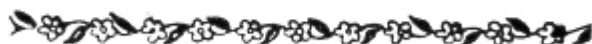

Miért?

Mivégre élünk, Uram?
Miért a kín, az öröm?
Létünk ellen-élei villognak,
a sors-kocka sebesen pörög.

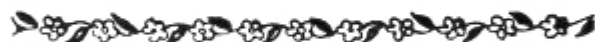
Milyen szempontok alapján
méred meg tetteink?
Mennyi időt adsz
magunkat fogságba ejteni?

Ahonnán szabadulni
csak halálunkkal lehet –
Szívünk prizmaszilánkjától
miért lesz véres a szemed?

Tépelődés

Megállsz
az ellazult izmú éjszakában
baráttalan,
szerelemtelen.
Tengernyi ég,
égnyi tenger!
Mit számíthat itt az ember...?
Az éjszaka
bársonypaplanán
nem hallatszik át
se testvérharc,
se puskaropogás...
Nehéz ma nagyon
magyarnak lenni:
gyalázottnak,
gyalázónak,
múltba hullón
se látónak...
Míg állsz
az ellazult izmú éjszakában,
hol eszmék Káinjai
kúsznak a sötétség mögött:
hányingerként tör rád
örök – életösztonöd.

Élünk...

Egymás szavára süketen,
egymás arcára vakon,
vakondlyukba húzódva,
hallgatagon.
Élünk – félünk...
S foszforeszkálnak a pillanatok.

Ünnepre várunk

Poór Bálintnak

mert még a vigíliák
hústalan napjait éljük
s a józan belátás nem egészen
foglalta el helyét a szívünkben
Nem a gyerekkor gyertyás ünnepe lesz
amikor félve lépett a
tudatba diktált áhítat
s nem a csépelte imákat mormoló
végtelen órák örökös visszatérése
S ne is legyen
Misztikumok fagyott csöndje se ámit
s nem hívjuk a modern
farizeusok társaságát
akik meakulpázva térdepelnek
a homály csarnokaiban
képzelt kegyelmet habzsol a lelkük
s új lehetőségük folytán
esnek vissza a bűnbe
Ki igényli a lélek idétlen hypó-állapotát
Jobb így szabadon igaz
őszintén áldozatul adván magunk a
szerelemnek nem öntvén újabb
aranyborjút hanem
igába fogni a földet teremjen
szóját barna kenyeret asztalunkra
valódiabb ünnepet várunk hol
mindenek ajkán zeng a zsoltózsma

Poór Bálint

Üzenet

Szelíd gunaram tollával
vérem piros tintájával
napsugaram aranyával
írom köszöntő versemet
Telve lelked lírájával
tested habszép illatával
létre-karcolt vallomással
"szeretlek"-szót küldök neked

Nevezzük szerelemnek!

Valaki nevet a szomszédban... S olyan ismerős ez a nevetés. Mintha csak téged hallanálak... Tíz évvel ezelőtt pontosan így neveltél, amikor – még az esküvő előtt – nászútra mentünk a Magas Tátrába. Azon neveltél, hogy elfogyott az utolsó garasunk, s mehetünk gyalog vissza Rozsnyóra. Nevetni tudtál ezen, és én veled nevettem.

Azután megvadított a nevetésed. Megfogtam a kezéd, és húztalak be az erdőbe, az árnyékba... Olyan helyre, ahol senki nem láthat bennünket a madarakon és az Istenen kívül, és levetkőztettelek... Szép voltál, olyan szép, amilyenek csak én láthatlak... Azután pihentünk, és te újra nevetni kezdted, csak úgy magadnak, és én már nem nevettem veled. Kissé ingerülten kérdeztem:

– Min nevestsz?

– Csak... csak úgy! – mondtad, és elkomolyodtál. De csak egy pillanatra.

– Miért hazudsz?

– Nem, nem hazudok... Azért nevetek, mert nagyon, nagyon boldog vagyok!... Mert mindig ilyen boldog szeretnék lenni...

– Mindig ilyen boldog leszel! – ígérted, azután eszembe jutott, hogy nincs lakásunk, hogy egy vén boszorkánynál lakunk albérlésben, aki még azért is haragszik, ha nevetünk valamin, ha lámpaoltás után megzörren ócska vaságunk... Irigylis a boldogságunkat, a szerelmünket.

– Aludni szeretnék... csak egy kicsit. Mesélj, altass el, kedves...

Néztem a csodás fürtökkel körülegyezett arcot, és nagyon elszomorodtam, de mesélni kezdtem. A korán leereszkedő kék ködök lenge fátyolán át a nap vörösen tüzelt át, és rőzsailatot éreztem, amikor eltűnt a hegy mögött... Azután már valami mesebeli, láthatatlanná tevő ködpalást ölelt körül bennünket... Távolról egy istenhívó harang szavát hallottam...

A fiú valami sejtelmes, tárgyaltalan szerelemmel várja, hogy a tavaszi szél, a nyári vihar elébe sodorja az első, a végre már igazi, hús-vér nőt, s ha csupán egy ingerlő illatot érez, izgatottan futkos ide-oda, mint a kelepcebé került egér... Fogalma sincs róla, hogy egyetlen egy pillanat alatt rengeteget lehet álmodni, és hosszú évekig esetleg vajmi keveset lehet élni... Hogy a pillanat és az örökkévalóság mindenkinek valami egészen mást jelent...

Nem is olyan régen még meseszóval csicsigatott gyermek... Aztán a kamaszkori éjszakák forgolódó, lázas álma... A tilosban járó siheder dicsekvő titokzatoskodása...

Azután bomba robban, légi akna robban, és az álmodozó gyerek úgy tapad az óvóhely földjére, mintha rászögezték volna, mint kegyetlen emberek az elfogott bőregeret a szemöldökházhoz... Rohanás, lábdobogás, sikoly...

Igen, itt és ezen az ajtón nyitott be hozzá pár napja először az első igazi nő, a hajnali mosakodástól piros, tej- és szappanillatú kis cseléd...

Újra és újra bomba robban, mindenki rohan az óvóhelyre, csak ők nem... Potyog a vakolat és üvegcsérép csörömpöl a padlón... Reng a föld, rázkódik a világ, és ők egymásra szédülnek ebben a különös, földöntúli rengésben...

A betört ablakon beerőszakoskodó fényben a fiú szeme előtt pirosan és lágyan reszket a kicsi száj, s a kis szájról, a megfogalmazatlan vágytól kitágult szemekből parancsoló, követelő, kérő és könyörgő hívás száll fel az ő szemébe, s a szemén keresztül az egész testébe...

– Enyém vagy? – kérdezte a leányt, mert még mindig nem hitte el azt, ami történt, amiről évekig álmodott... Ég a szemben levő ház, s a fiú szeme möhön tapad a világítóan fehér bőrre, s amit lát, annak virágzó szépsége eltörpül a képzelgés beteges dudva... Olyan szép ez a bimbójából kifeszülő, vergődő gyerekszerelm... A bombák robbanásában, a légvédelmi ágyúk dörgésében kéjes szemérmetlenséggel, önfeledt erotikával tapad össze, válik eggyé a két fiatal test...

A robbanásokat felváltó csend sötétsége puhább és melegebb lesz, mint az előző percekben volt. Látja a lány ajkának, vállának, karjának gyötrőn boldog vonaglását... Olyan gyönyörű, olyan felejthetetlenül csodás ez a szent önkívület szakadékába zuhanó és vakmerő gyáván reszkető, szagztatott lélegző, újra és újra megvonagló leány... Milyen borzalmas, milyen gyönyörű, milyen bolond és furcsa éjszaka?...

Jön, világít és megy a Hold, majd újra visszatér.

Jön, melegít és megy a Nap, majd újra visszatér.

Jön, szeret és elmegy az ember, nem tér vissza...

Mint a lepkék: az ember szeret és boldog...

Mint a virágok: az ember szeret és meghal...

A lánynak mennie kellett, mert az óvóhelyről már mindenki sietett haza... Csak pár csók még... De ezek a pihekönnyű, szomorkás csókok már olyan sápadthalványak, mint egy késői emlékezés egy megismételhetetlen, boldog pillanatra...

A fiú kibámult az ablakon, és megborzongatta őt a beáramló hideg levegő, az égő ház látványa... Micsoda hajnal volt az, diadalmas és rettenetes egyszerre... A távolodó bombázók és az ágyúdörgés gyengülő moraja tölti be a világot, s alacsonyán sikló, rémült fecskék úsznak a vihar utáni, komoran, jegesen csillogó hajnali fényben...

A csak résnyire nyitott és nyitva hagyott ajtón csak az imént surrant ki a lány, s a padláslepcsőről fehér szőrű, rémült cica sussant be a szobába...

Egy hét telt el, talán kettő, és jött a levél, hogy a leány a legutóbbi nagy bombatámadás áldozata lett... Azok a futó, sápadt csókok...

Az ember szeret és boldog...

Az ember szeret és meghal...

Hallgatag, kopár jégsivatag, ahol meghal az élet, meghal a szó, ahová talán a halál keserű némaságában csak az Isten komor szózata hatol be... S az Istenre vádlóra tárgult szemmel néz egy élő fiú és egy halott leány...

Hol van a jövő délibábosan reszkető szép ígérete?

Az egy nap, már talán csak egy nap kétségbeesett hangukatát fehérre hevítő nyár kivetkőzteti emberi mivoltukból az embereket, levetkőzteti a szájhákat és a szíveket...

Valaki nevet a szomszédban... Jó tíz évvel ezelőtt... Miért hazudsz, kedves? Hát nem látod, milyen istentelen akarással könyökölök neki az íróasztalomnak? Ne csinálj úgy, mintha nem tudnád, hogy ez az ócska bérház csak háromemeletes, és nekünk az a természetes, hogy mi a negyedik, egy ócska, kifürkészhetetlen, nyaranta az agyat felforraló katlanban lakjunk... Nem hallod, milyen rosszalló nyikorgással nyílik ki előttünk és csukódik be mögöttünk az ajtó? Még mindig ilyen boldog szeretnék lenni?... S nem

veszel róla tudomást, hogy gonosz, fuldokló villogással rohan az idő, a fiatalság, az élet?...

Hogy letiport élet az életünk, a szerelmünk, a boldogságunk... Hogy idegen tankok, idegen katonák tipornak rajtunk. Mi ez, mennyi ez? Perc, vagy örökkévalóság?... És írnom kellene, hogy élhessünk, mert máshoz nem értek... De nem írhatok boldog, hazug verseket, elbeszéléseket, mert engem a hazugság élve eltemetne... Itt már csak a szerettek zök lehetnek boldogok, de nem szeretkezhetünk örökké... Undorodom az élettől, s nekem a legszebb májusi hold is csak olyan, mint egy felfújott marhahólyag a mészáros ajtajában...

Kinek írhatom le ezt?

Melyik lap hozná le?

Undorodom ettől a szabadságot hírből sem ismerő rabságtól, az élet szerelmetlen szerelmétől... Hajnalban vasalt ingemen szürke kód... A lelken még szürkébb, amit a szegénység, a rabság, az elnémulás kényszere tapasztott rá, és legszebb szavaim is megfulladnak kimondhatatlan szegénységben... Csak egy forradalom szélvihara tisztíthatná meg ezt a hullaházi légkört, a rabság és a nyomorunk áporodott bűzét... Menj haza, menj vissza a szüleidhez, ha élni akarsz, mert mellettem az életed maga a pokol!...

Ebben a hazug politikában elengedhetetlen feltétel a „jó szimat”... Most a költészetben, a művészetben is... Nekem pedig inkább soha ne legyen szimatom!

Ilyennek születtem.

Az étellel szemben követelő vagyok, mint egy szultán, a nőkhöz pedig ékesszóló, mint egy trubadúr, de a rabsághoz, a képmutatáshoz nincs kérésem, nincs szavam és rímem!...

Menj, mert ha tovább nézem a vergődésed, beleőrülök, akkor talán gyilkolni fogok!

Egy élet nem viselhet el ennyi terhet, hát több életem lesz! Cserélgetni fogom, mint az ingeket, a lakhelyem, a szeretőim... Menj, ha élni akarsz és nem vegetálni!

Néma sikoly és üvöltő magány... Holt remények büzlő hullái az utcákon... Feljelentések, árulások, mocsok és förtelen... Az első tétova lépteiben eltiport forradalom... Hiénák és sakálók, rühes ebek és talpnyaló kutyák vakvilága lett a világ... Mennyi a jövőm? Egy nap, kettő, egy hónap?

Nincs menekülés, csak a szerelem! Nincs menekülés, csak az asszonyi ölbe!

Nyúlok az egyetlen, de legédesebb élvezet után, s a lét sötét örvénye elől a szerelem örvényébe merülök el, mely feltárla előttem fénylőn és tüzesen... A görcsölgő ölelések után áldozunk a valahol gyáván reszkető életnek: az ég és a föld simul össze bennünk...

Miért politizálnál? Szeress, szeress csukott lélekkel, lezárt szemmel! Ha nincs szimatod, akkor hallgass!

De én nem maradhattam néma. Én szóltam!

Akkor menj, és ismerd meg a börtönt, ismerd meg a munkatáborokat, ahol szennyvizet itatnak veled, ahol moslékot etetnek veled, ahol naponta százszor megaláznak!...

Négy év... Négyezer háromszázhatvanöt... Ebből tizenkét napot már letöltött... Rácsos ablak, és a rácsok mögött a bebörtönzött ég... A sötétség alagútjai, a rabság katedrálisai... A hullák meztelenre vetkőztetett faszorai közt hol-tukban csecsemőként fel-felsíró emlékek bolyonganak... Csupasz agyán undorító csúszómászók araszolnak... Mi az ember? Egy nagy semmi. Semmivel nem jelent többet a semminél... Nem lelkes lény, csak egy kifundált szám: 22 746. Milyen színvonalas is a börtönfilozófia, a ragaszkodás a pusztá léthez, a mindenáron való megmaradás, a túlélés haláltánc... Ötszáz ember egy táborban, ahol nincs ivóvíz, ahol nincsen meleg víz, csak tripla drótkerítés van, csak ör-

tornyok, géppuskák, fényszórók, véredek és náluknál vadabb fegyőrök vannak... Egy gyümölcs- vagy egy növényfajtát pár év alatt kinemesítenek, az emberfaj pedig ma is olyan érdes, mint amilyen a csiszolatlan kőkorszakban volt... A civilizáció csak máz!... Azonnal leperreg az emberről, ha hirtelen megváltoznak az életkörülményei...

De kibírta, s egy napon visszakapta civil ruháját. Amikor megnyílt előtte a tábor kapuja, csak bámult. Nem bírta elhinni, hogy szabad. Hogy a háta mögött nem áll fegyveres őr... Hogy mostantól kezdve nem egy szám, hanem újra ember – egy letiport országban, ahol mindenki magányos ordas, mindenki bizalmatlan, mert az árulás ott lapang minden szögletben, minden lakásban, minden munkahelyen...

Ment a poros országúton az állomás felé, kezében a kis fekete papírbörönd... Minek? Úgyszincs benne jóformán semmi! Az egész környéken ismerik ezeket a böröndöket, s elárulja mindenkinek, hogy most szabadult... Pokolba vele! – dobta az út széli árokba.

A kis állomáson fekete kendős anyókák, csendesen beszélgető vagy sörözgető férfiak... A kosarakból, szatyrokból tyúkok, kacsák és libák pislogtak bele a nyári verőfénybe.

Kihajolt a vonat ablakán. A távolban már feltűnt a város, a tornyok és kémények erdeje. S amikor befutott a vonat a pályaudvarra, olyannak látta a várost, mint egy tárlkozó leányólet: ifjúnak, szépnek, vonzónak, nagy tettek-re ingerlőnek... Először egy fodrást keresett, hogy rendbehozassa a haját.

– Egy vidéki borbély készített így ki! – mondta a pacsuliillatú mesternek. Azután egy kis kávéházba ült be, és magához intette a pincért: – Egy konyakot!

Drága cigarettára gyújtott, és elmosolyodott, amikor repedt körmű kezére tévedt a tekintete. Megvonta vállát.

Gyermekekkel felépülnek a paloták és a várak: homokból és álmokból és tervekben... S mire felnövünk, mire felébredünk, anyánk és iskolánk meséiből, minden piszkos, szennyes, minden csupa rom... A felnőtt ember első munkája a romeltakarítás!

– Helló, főúr!... Még egy konyakot, és mindjárt fizetek is, mert én nem bírom ki sokáig egy helyen... Elég sokáig nem mozoghattam...

Bejáratok és kijáratok és poharak és üvegek... Lejárók és feljárók és poharak és üvegek...

És botladozhatnak és tántoroghatnak és dadoghatnak – és kötekedhetnek, lehányhatnák az asztalt, a falat, mindent és mindenkit... De nem vagyok részeg, és fáradt sem vagyok... Mindent látok, mindent lemér, feltérképez az agyam, és közben még arra is jut időm, hogy az emberi élet-ről filozofáljak... Kezdjük, uraim! De minden szavukat fontolják meg jól, mert a nyomdagépek izgatott kopogással öntenek mindent ölomba...

Hogy mi az élet? Szakadatlan készülődés a halálra!

Ez nagyon pesszimista! Ha a fiatalok ezt vallanák, minden céljuk egy visszafelé fordított születésfantázia lenne... Nagy sietve visszabújnának oda, ahonnan kijöttek!

Roppant rugó a terv és a tett között? Ez a jó orvosság!... Ezt írja ki, doktor úr, hasmenés és szamárköhögés, tébécé és rák, szifilisz és sárgaság ellen. De főként a pesszimizmus ellen...

Szerintem az élet egy teli edény.

Éjjeli vagy nappali?

Kuss! Nem szeretem a hülye szellemeskedést! Különben pedig hölgyek is vannak a társaságban!

Nézzétek csak, milyen finom üzletember, azaz úriember!... Csoda, hogy leült velünk egy asztalhoz... És még hogy ti hölgyek vagytok?! Ne féljen uraságod, hallottak ezek már különb dolgokat is!

Fogjátok be a szatokat, vagy üljetek át más asztalhoz, ha nem tudtok rendesen viselkedni!

Nofene, no... Béta a javulás útján!... Béta az ártatlanság és a nő szemérem sík combú szobra... Megyünk, angyalkám, ne izgasd magad! Nem rontjuk el a seftedet. Pá!

Hülye vagy, Zsó... Nehogy elárulod valakinek, hogy főiskolás vagy!

Felébredt, és zsibbadt karját kihúzta a lány feje alól. Megszokott mozdulatával cigaretta után nyúlt, és azután felnevetett:

Azt hittem, otthon vagytok! Elég volt egy átzúllott éjszaka, hogy kiessen emlékezetemből az a négy év! – gondolta, és közben megtalálta a cigarettát is. Rágyújtott, és a füstön keresztül nézte az alvó leány arcát.

Csinoska, és nagyon-nagyon fiatal... Senki nem gondolná egyetemi hallgatónak. Okos és zúllott. Béta... Béta... Gamma... Delta... Alfa és Omega... Egészen jó hangzású neveket lehetne gyártani a görög ábécéből... Béta persze lehetne rendes lány is, Béta mégiscsak egy kis szajha, aki lefekszik az első férfival, aki megtetszik neki... Szóval, minden maradt a régi... Az új erkölcs a papírról még nem vándorolt át a köztudatba... Szép szobája van! A faterja gazdag, vagy a szeretői azok?

– Szevasz, Pier... Régen fent vagy már?

– Talán félórát...

– Miért nem ébresztettél fel engem is?

– Csak!

A lány nagyot nyújtózkodott a paplan alatt.

– Tegnap valahogy beszédesebb voltál...

– Na és?

– Tegnap valahogy kedvesebb voltál...

– Mi közöd hozzá?

– És tegnap valahogy udvariasabb voltál...

– Folytatni akarod?

– Képzeld, igen!

– Akkor én megyek... Kösz mindenért!

– Hová mész? Tegnap még azt mondtad, hogy nincs hová menned...

– Majd lesz. Mindenkitől ennyit kérdezel?

– Csak attól, aki tetszik!

– Ez bók?

– Annak is veheted. Kiharcoltuk az egyenjogúságot!

– És hiszel is benne?

– Az az én dolgom... És mondd, mindenkitől ennyit szoktál kérdezni?

– Csak attól, aki tetszik!

– Fejes vagy, Pier! Ezennel elismerlek magammal egyenjogúnak! – kacagott a lány. – Kínálj meg a cigarettaimmal! Tüzet is kérek meg mást is... Tegnap nem sok hasznom volt belőled... Egész este filozofáltál, azután meg aludtál, mint egy medve...

Péter is elnevette magát, és a paplan alatt magához ölelte a lány meztelen testét.

– Tudod, hogy tetszel nekem?

– Tegnap szellemesebb voltál, akkor nem ismételted magad... Még csak az hiányzik, hogy szeress, aztán már ki is ábrándulok belőled! – mondta Béta és szájon csókolt a fiút.

– Oltsd el a cigit!

– De sürgős lett egyszeriben... Ha eddig kibírtad, akkor most maradj vesztig pár percig!

– Nem várok!

– De vársz!

– De nem! Most akarlak!

– Én meg éppen most nem akarlak! Még most is dől be-lőled az alkohol... Menj a fürdőszobába, és fürdödj meg! Találsz ott mindent. Addig én terülj, terülj asztalkámat játszom. Megadod magad?

– Meg, te erőszakos kis... kis...

– Szajha! Csak mondd ki bátran! Én nem sértődöm meg. Tudom, hogy ki és mi vagyok. És most menj. Ne félj, nem nézek oda! Már tegnap láttalak, én vetköztettelek le, ha nem tudnád, és alaposan feltérképeztelek... Na, mars ki az ágyamból!

Péter belemerült a kád vizébe, négy év után először. Micsoda boldogság ez!? Milyen primitív jóézés!? És még ezt sem engedheti meg magának mindenki, csak az, akinek saját fürdőszobája van... A víz lemos mindenféle látható és érezhető piszkot... A fürdőszobás gazemberek talán azért láthatják tisztának magukat? S közben a Föld csak forog tovább, és olyan mindegy neki, kinek van fürdőszobája, kinek nincs, tisztának érzik-e magukat a gazemberek, vagy pedig nem...

Élvezz most, Péter... azaz Pier!

Hol vannak most a szétszórt emberi csontok? Valaki nevet a szomszéd szobában... Tíz évvel ezelőtt vagy régebben? Az ember csupán egy álombéli árnyék...

Ugyan, ne filozofálj még a kádban is! Gyűjtsd a lendületet, az erőt az első új öleléshez, az első új lépésedhez!... Na, nézz bele a tükörbe, pajtás! Még egy kis mosolyt, még, még... Olyan mosolyt, amitől a kékre veretett ég is kedvet kap egy kis derűre... A szemedbe csillogást! Látod, milyen stramm srác vagy? Csak így tovább! Hasra esnél, az ürbe zuhannál a teremtés előtti legszentebb pillanatban? Nem-sokára megjönnek tán a kacagás első ezüst gyorsvonatával azok a szavaid, azok a tetteid, amelyekre születésed óta vártál...

Olyan vagy, mint a legeslegnagyobb bűvész, aki ócska cilinderéből egyre hajigálja fel az égre a galambokat, kifogyhatatlanul... Száz madár repülés vágya reszket a karodban... Repülj! Írj!... Az ismeretlenül ismerős világmindenség, a benne borzongó erő és feszítő akarat egyetlen igaz grafikonját írjad a papírra úgy, hogy mindenki megérthesse, hogy mindenkit melegítsen!

Tágra nyitott szemmel, szomjúhozó füllel, kitárt megbocsátó szívvel menj ki az emberek közé. Vedd karodba az utcát, ahogyan a karodban vitted fel Évát a Tátra egyik csúcsára... Vedd karodra az életet! Láss!... Hallj!... Szagolj!... Ízelej!... Tapints!... Bátran, tétovázás nélkül menj el önmagadtól, és ismerd meg az embereket! Tudd meg, mire vágy-nak, mi fáj nekik! Szeresd őket, bocsáss meg nekik, azután térj tőlük vissza – nagyon határozottan – önmagadba, de úgy, hogy mindig benned maradjanak, és velük maradj! És ha ezt megteszed, ha erre képes vagy, a legnagyobb művész leszel! Fölfelé indulsz vagy lefelé, mindig tudni fogod, hogy önmagadba és önmagadhoz térsz vissza...

Most olyan lágy varázsba ölel ez az olyan sokáig nélkü-lőzött víz, mint a testet a testhez fűző karok... Fel a fejfel, Péter! Nézd csak dagadó izmaid! Bétád mellett gyönyörű deltád is van... Még csak tegnap születettél, és máris milyen gazdag vagy!

– Pier, mi van veled? – hallotta az ajtó mögül Béta hang-ját.

– Úszóleckét veszek a kádban!

- Ne bolondozz, gyere enni! Olyan éhes vagyok már, mint a farkas.

- Ne nagyon etess, mert én az a fajta vagyok, aki minél többet eszik, annál éhesebb, de nem az étellel!

- Nem hagyom magam megenni, Pier!... Ne is próbálkozz velem, mert megjárhatod... És gyere már, mert mindent felfalok egyedül!

- Az ágyba tálalsz?

- Parancsodra, Pier, akár a hasikámra is...

- Mindent?

- Még annál is sokkal többet!

Kacag a leány... Kacag a szemével, a szájjával és a karjával, amint két kézzel dobja fel fekete haját a párnára... Mivel is mondhatna, ígérhetne többet a kedvesének, amikor most egész gyönyörű testéből árad a szeretni és a szeretetnek akarás féktelen vágya?

Kinek, minek a leánya vagy te, Béta? Nem papírra írni, hanem kőbe vésné szeretném azt, ami csillog, tündöklök most lázas, önfeledt szeretkezésünk vizén... Talán semmi mást, csak parázna csókod, az ölelése, a vad odaadásod és a szelíd magadba fogadásod... Kacagásod, apró sikongásod csengő kristálykelyhét és a benne sziporkázó pillanatot és örökkévalóságot... Hogy megmaradjon húsimban, cson-tombban, minden sejtjében az emléked, mint kőben egy ősi levél lenyomata, mint egy lobogó hajfűrt látványa, mint bőröd íze... Talán megengedi a szerelem istene, hogy megörökíthessem a mámor és a kék mozgásának és taszításainak ősi törvényeit az élő emberi húsból, a te csodás testedben, mely megnyílik és összezárul, mint a gyöngygyöngy... Drága szép kedvesem, olyan a te húsdod, mint a nap érlelő melegének gyönyörűségétől meghasadó gyümölcs... Lehetsz a föld cédája, de évezredek óta mindig megtisztulsz a holddal...

- Mennem kell, kedves...

- Nem engedlek el, Pier! Ma még maradj egészen az enyém, te kutya magyar!... Majd holnap... talán...

- Jól van, Béta, de akkor mára felejtsd el velem a problémáimat!

- Megkísérlem, de akkor rám kell hallgatnod, akkor mindenben engedelmeskedned kell nekem!... Tedd át a kardot a derekam alatt, és szoríts magadhoz!... Jobban, még!... Még!... És most...

A kitért ablakon beénekel az arany Prága és az augusztus... Valaki lent az utcán vaníliafagyaltot kínált éneklő anyanyelvén... És Béta testének is vaníliaillata volt.

Az örök nő, az örök szerető, az elveszítetetlen aszszony... Ha önfeledt vagy kínzó álomból ébredsz, ott leled magad mellett... Ha munkából térsz haza, ha börtönből vagy hadifogságból jössz vissza... Ha megcsalod és ha hű maradsz hozzá, minden utad csak hozzá vezet, és veled marad a bölcsőtől a sírig... Igaz ugyan, hogy életében egyszer szöke, máskor barna, fekete vagy vörös, más és más a vallása, az anyanyelve, de mindig azt akarja, hogy szeresd és istenítsd, hogy örökké csak őt lássad... Gyengesége a te erő és ereje a te gyengeséged... Tőle, belőle jössz és hozzá térsz meg... Rabszolgád és zsarnokod egyszerre... Egyedül talán a semminél is kevesebb, de a férfi erejét, akarását, tudását, tehetségét meghatározhatja... Célt adhat az életünknek anélkül, hogy a cél igazi tartalmát átértené...

Talán ő a világűr, talán ő a bennünk patakozó, rohanó vér is... Ha kell, maradandóbb a földnél, keményebb a kőnél. Szakadékon átvezető palló... Életünkkel drágább teste áradó titkával kitölti a mindenség és a végtelen idő minden pillanatát... Nem csillag, hanem ragyogó, éltető égítést az ágyunk egén és a percek surranó homokján... Életadó for-

rás és iszonytató tenger: világot nyelhet el, akár Plátón Atlantiszt...

Csodálatos, felejthetetlen prágai éjszaka!

Alszol, Béta... Melled fedetlenül sülyed és emelkedik...

Péter úgy érezte, hogy most végre, talán életében először - és talán utoljára - ezekben a csendesen boldog, elégedett percekben, órákban tudattá kristályosodik benne a meglátás és a megérzés egysége... Most érezte és tudta, milyen kevés a szó, a világ minden nyelvének szava, s ami van, az is milyen keveset mond a sejtett, érzett valóságból... Hogy milyen szomorúan értelmetlenek a szavak, s milyen meddő az ő harca, amit élete végéig vívni fog...

Mit mondhat el és mit írhat le az ember?

Minden leírás és minden elmondás a valóság leszűkített általánosítása csupán... Hogy az írók harca a legkilátástalanabb harc a világon... Mert minden szó mindenkinek más és más színt, árnyalatot, ízt, illatot és emléket jelent... Hogy az ember évezredek óta képtelen elmondani vagy leírni egy gyümölcs színét, egy virág illatát, a szerelem, a beteljesülés egyetlen pillanatát...

A végtelenben keringő ismeretlen égítetek és a bennünk, minden sejtünkben keringő ismeretlen csillagrendszereket kell megkerülnünk, hogy eljuthassunk a dolgok túlsó, ismeretlen oldalára, önmagunk túlsó oldalára... Száz-ezer évek óta járja a kereső ember ezt a végtelen utat, ezt a szédületes pályát, de soha nem érhet a végére, mert mindig visszahozza a földre, az asszonyhoz, a nőhöz a gravitáció... Pereg az idő homokórája, és évmilliók óta méri a végtelen időt és a végtelen teret, az ismeretlen dimenziókat... De ki mérte már fel az embert, aki a világmindenség a mindenségben? Honnét jött?... Hová ível a sorsa?

A legtávolabbi, a legmagasabb pontról - talán a minden titkok megismerése előtti utolsó pillanatban - mindig visszahúzza, magára és magába rántja a fedetlen női test... Ez hajnal ezüstjébe, dél aranyába, alkony bíborába, gyöngyházba, szivárványba és húsba ötvözőtt szent, parázna meztelenség... A férfi szabad szárnyalásának évmilliók bilincse...

Értetlenül és érthetetlenül megízelt legédesebb Éden... Áhítatfakasztó hentergés, birkózás damaszt, selymen, házi szőtesen, fűvön, szalmán és avaron... Ki illesztheti össze ilyen pontosan, ilyen gyönyörűen a két emberi testet, ha nem az Isten? A szerelem csodája az, hogy ketten egyévé teljesebben... Ez a mámoros matematika: az összeadás, a kivonás, a szorzás, négyzetre emelés, hogy megmaradjon az ember...

S az ablakon túl az ember, a zörgő tejeskocsi, a hajnali járat... Hogy a szerelmes éjszakák csillagdiszes kagylójából újabb és újabb évezredek át előtáncolhasson a nőstény hajnal...

Másnap Péter kezdte újra felfedezni az újjáépült várost, ahonnan talán már eltűnt a rontás, a pusztítás, a gyűlölet titkos geometriája... Mert eszébe jutott, hogy állást és lakást kell találnia... Az utak, utcák, aluljárók és hidak ágbo-gán házak, terek, villamosok, emberek... Nekik is van gondjuk, mégis élnek, mozognak, tesznek, mert élni kell!

Adj, király, katonát!

Nem adok!

Akkor szakítok!

Szakíts, ha bírsz!

Én mindent bírok és mindent kibírok, mert erős vagyok, mert élni, szeretni, alkotni akarok!

Prága, 1961.

Körözüvény

Különös ismertető jele:
Felhőfolt sötétlik homlokán,
Télen is forró a feje,
Néha az orránál túlra lát...
Jobb szemében lángot vetett egy csillag,
Bal szemében a Hold megfagyott,
Ráncaiban széttörték a fények,
Sötét hajában dér ragyog...
Teste kicsi – lelke óriási,
Ideghálója kopott, hiányos,
Gondjai túlsúlyban vannak,
Viseli, mint púp a kabátot...
Kudarcok szívják nedveit,
Széllel bélelték álmai,
Gerince egyenes szálla,
Bár töredeznek szárnyai...
Magát magára zárva kószál,
Fellelhető törtélete bármely zugán,
Pörös száját rongyosra nyűtte,
Napi igénye: egy vers csupán.

Őszelőben

megvadult sakál-időm
tejfehér nyálon száguld
megszelesedve

hamvazó szilvák őszi
kékje már belesárgul
a tenyerembe

sánta szívverésem
meg-meglebben a múlás
habfehér leple

vörös szőlőlevelek
hullatnak égi-könnyeket
a reggelemre

Piciny, meleg csokor

(Erzsikének)

A deresedő őszben
E Szent Fehér Erzsébet-napon
piciny, meleg csokor
öledbe hajtja szirmait
– köröztet fölzajong a csönd –
alvó álmok
életre kelnek
szemed csillámain
derengő égi-kék, s egy
távol-baráti
gondolat
csókolja fényes homlokod!
Ma
vert-arany hiddá
vált a szeretet
gyöngyfolyó
asszonysorsodon

Sárközi Árpád

Fogynak dimenzióim

„Ne siessetek annyira emberek,
Az isten beszélni akar veletek.”

Fogynak dimenzióim!
Önmagam árnyéka vagyok:
hosszúság és szélesség
ami jellemez – árnyék...
Magasságról szó sem lehet
lenyesték!
Némán simulok a talajhoz.
Nyugodtan sétálsz át rajtam?
Ott forgok a talpad alatt
S vérem még buzog!
Hallod a sistergését?
Nem égeti talpad?
Így sikerült a világ teremtése!

Bitter Ákos

Sírhatok, most nem látja senki...

Sírhatok, most nem látja senki,
hogy lelkemnek jussa fájdalom,
nem látja ő sem – s én pusztulok;
mert ősz van, én meg levél vagyok,
s avarba vészek ártatlanul.

1992

Halottpénz az elfeledettnek

Hullnak az eső fillérei a kémények kalapjába
lepattogzik rólad a zománc
kiütözközik a rozsda fekélyei
hullnak az eső fillérei a kémények kalapjába
cserepekre törnek a tócsák
hólyagos tenyér a tér
hullnak az eső fillérei a kémények kalapjába
halottpénz az elfeledettnek

Mutatvány

(Faludy Györgynek)

Van, aki hiszi, elhiszi,
sőt meg is indokolja,
fantáziája elviszi
a valóságon túlra,

pedig tudhatná, tudja is
– elhallga vagy lehallga? –,
hogy az igazság is hamis,
a bölcsesség is balga,

hiába tapsol és tapos
– a hely csak kétkönyöknyi –,
aki kala- vagy kardlapoz,
nem fogja megköszönni.

Bornemisza Attila

Episztola

Lélekszámban a legnagyobb város
a szívem,
benépesül a verebekkel,
a tavasz rigó-szép dalaival,
a nevetéssel, lányok nevetnek,
ne félts tőlük, Anyám!

Dédelgetésed pólyáiból
ki sem szerettem látszani,
de most ilyen vagyok.
A hűtőtorony igen messze van,
onnan ide üzenget valaki nekem,
hacsak időm van, oda járok,
oda szoktam, a szépre mindig éhes,
kenyérbe ott is szívesen harapó,
telhetetlen fiad.

Euridiké panasza

Jöjj, ne engedd, hogy elevenen elnyeljen a halál!
Ne nézz vissza, míg napfényre nem érkezünk,
áld az alkut,
ha eddig követtél:
viharverte habokon
szélcsapta bőringedben
szarvasok vérző csataiban
Cerberusok őrizte kapukon át
Kháron ladikján...

Ments meg,
mert halom lantod hangját
hangtalan éneked szavát
íjad ütemes pendülését
futó lépéseid zaját:
de nem a trák hegyekből,
a szívedből zengenek hozzám
lúktető varázssok.

Szomjúhoz rá, meg,
mert elkárhozom!

Orpheuszom,
ne engedd, hogy a sziklás partokon
elcsábítsanak a régi asszonyok,
hisz ősz fejüket dugják ki
az izzó galagonyabokrok közül
s csalán-nyelvük kikezdi régi esküvésedet.
Hadd álljanak:
a bágyadt vadmacskák,
buja szenvedők,
bánatos szüzek,
mert fonnyadt combjuk a régi kéjért kiált,
de helyette ősi önzésük rikácsol...
Fuss, menekülj, érj el hozzám,
hogy ne nyeljen el elevenen a halál!

1993. szeptember 10.

Kovács István J.

Őszi erdön

Őszi erdön sírva megyek
Rám hullanak rőt levelek
Megyek, megyek és temetek
Nyarat, szerelmet, életet
Ifjúságom, szép éveket
Dúdolok emlékverseket
Csodálom a nyugvó napot
Szellőzenével sóhajtok
Vén tölgy alá leheverek
Belepek a vér-levelek

1994 szeptember

„Szabad szerettem volna lenni mindig”

Ötven éve hunyt el Radnóti Miklós

*Életműve töretlen költői hitvallás, mely
milliók sorsát szimbolizálta. Élményei a
világ arculatát tükrözték.*

Költő, műfordító, a modern magyar líra kiemelkedő művelője. Költői felkészültsége: poeta doctus.

Amikor meghalt, új versek, szép költemények maradtak a zsebében. Szinte élete utolsó percéig írt. Holtteste exhumálásakor viharkabátja zsebében találták meg utolsó, halála előtt írt verseit. Döbbenetes erejű, végső alkotásai a tömegsírba indultak a halhatatlanság felé. Radnóti emléktáblája méltán került a szegedi Pantheonba. Kivégzői a kor egyik legrangosabb költőjére lőttek. Áldozattá vált ő is...

Dési Huber István halálára írta a "Nem bírta hát..." c. versét: "Ember vigyázz, figyeld meg jól világot; / ez volt a múlt, emez a vad jelen, / hordozd szívedben. Éld e rossz világot / és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte, / hogy más legyen."

A költő sorsa kevés örömet és sok fájdalmat tartogat. Életútja a budapesti Új-Lipótvárosból, műveltséget szerető polgári családból indult. Korán árvaságra jutott fiú volt. Anyja és iker öccse a születéskor haltak meg, 12 évesen pedig apját is elvesztette. Gazdag anyai nagybátyja segítségével tanult.

Gyermekkorától verselt, 15 éves korában már megjelent nyomtatásban is, 21 évesen – 1930-ban – pedig az első önálló kötettel jelentkezett. Az életörömmel mégis szomorkás felhangjai voltak. A költő alkatilag intellektuális, érzékeny, melankolikus kedélyállapotú. Gyakran oktalan önvád gyötri, hogy anyja és ikertestvére meghaltak az ő születésekor, de nyomasztónak ismerte meg maga körül az ország életét is. Külföldi útjai növelték irodalmi érdeklődését. Hiába szerezt meg Szegeden a magyar-francia szakos tanári diplomát, tisztességes állást sehol sem kapott. Nyugalmat nem talált. A Tisza-parti városban nagy hatással volt rá Sík Sándor katolikus pap, költő és esztéta. Tőle kapta korai költői korszakának expresszionista ízeit, nagy irodalomtörténeti és esztétikai műveltségét. Jelentős hatás érte a Szegedi Fiataloktól is, amikor bekapcsolódott azok falukutató munkájába. Lázongó szellemű, eredeti hangú költővé fejlődött. Kaffka Margitról írt disszertációjában kifejti, kell, hogy a költő önálló világot teremtsen magának. Munkájával irodalomtörténeti szakemberré lépett elő. Közvetlen diplomája előtt – két év jegyesség után – feleségül veszi régi szerelmét, verseinek Fanniját. Szerelmi házassága harmonikus, meghitt, majd szinte egyedüli mentővára lelkének; mert ő... „szép mint a fény, és oly szép, mint az árnyék / S kihez vakon, némán is eltalálnék.

Élményvilága, tematikája, kifejezőkészsége egyre gazdagodott. A hitvestársi szerelem újszerű megfogalmazója, költészetében, a 20. század magyar irodalmában a legmagasabb színvonalú. Életszemléletének magja az aktív humanizmus. 28. születésnapján írt versében (Huszonnyolc év) születése körülményeivel, gyermekora emlékeivel lélektanilag megfőjtését adja különös érzékenysége, frásból,

fordításból, magántanításból él. 1937-ben irodalmi munkásságáért Baumgarten-díjat kapott. Párizsi útjain (1937, 1939) a modern irodalommal és művészettel ismerkedett, melynek hatására műfordítóként még inkább a francia költészet kiemelkedő alakjait tolmácsolja magyarul.

Verselése egyre inkább távolodik a korábbi szeszélyes, szabad verses avantgardizmustól. Elnémult évezredek hasznos költői eredményeire épít: felhasználja az öröklött versformákat. Számára a szabadvers gazdagítja a költészet eszköztárát.

József Attila mellett költészetünk századbeli legnagyobb formaművésze. Formakincsét nagymértékben csiszolta műfordítói gyakorlata: a 17. századbeli Lafontaine-tól a szürrealista Apollinaire-ig. A Nyugat is mind inkább teret adott a Radnóti-verseknek. Kötetei – 1940-ig – minden nehézség ellenére, egymás után jelentek meg. Majd rettegetés és szakadatlan megpróbáltatás az élete.

Ezekben az esztendőben emelkedett a jó költő a lírikusok közé. Ódai-elégiai hangvételű, eszmei töltésű: formájában kikristályosodott, klasszicizálódó lesz művészete. Nagy utat járt be az első verskísérleteitől a végső, csodálatra méltó eredményekig. „A világ újraépül, / az új falak tövében felhangzik majd szavam.

Amit eredeti versekben nem hozhat nyilvánosságra, azt elmondja külföldi mesterek szavával. Mindenkit a maga hangján fordít, de mindig kölcsönöz saját színeiből, lelkéből. Kiváló műfordító: tartalom- és formahű. Szépirodalmi munkásságán túl: tanulmányai, cikkei, bírálati, esszéi, recenziói kerülnek napilapokba, folyóiratokba. A 40-es évek előrehaladtával érkezett költői csúcsához. Páratlan költészet születik nemzeti és európai értelemben. Tudja, hogy a költőnek nemcsak tisztának és ártatlannak kell lennie; harcosnak is.

„Ó költő, tisztán élj te most, / mint a széljárta havasok / ...S oly keményen is, mint a sok / sebtől vérző, nagy farkasok.

Járkálj csak, halálraítél! A fenyegetettség érzése, az Európa-szerte terjedő fasizmus, az erőszakos halál előérzete érlelte a harcos humanizmus mind erősödő hangját. Gyakran jeleníti meg a halál gondolatát, s megéri, hogy az embertelenség áldozatává váljék. Szemben a fenyegető valósággal keresi a választ: mi lehet a sorsa az irgalmatlan világban.

Költészete legfontosabb eredményeit eclogái mutatják. A 8 eclogából és 1 előhangból álló költeménysorozata, ciklusa megalkotásához Vergilius 9. eclogájának fordítása adta az indítékot 1938-ban. (Vergilius kr. e. 70–19-ig a rómaiak legnagyobb költője, az ecloga műfaj első művelője volt.) Az ecloga pásztori témájú, többnyire párbeszédesszerű, de Radnótinál valójában nem a költő és a pásztor beszélget, hanem a költő két éneke, válaszol, töpreng: önmagából indul ki, s oda tér vissza. Belső vívódása kifejezésére legalkalmasabb az ecloga forma. Így az antik keretben, az idilli miliőben, a formai fegyelem s nyelvi gazdagság magas fokán tudja kifejezni a költő az egyre embertelenebbé fajuló korszak iszonyatát, az élet gazdagságának, értelmének és a barbárság eszeveszettségének rettentő ellentétét. De a költő nem akart meghalni. Szerepet szánt magának a várható emberibb jövőben: „S látni szeretném újra a bűnös / várnak elestét s mint tanú szólni a kései kornak.

(Nyolcadik ecloga.) Az eclogákkal párhuzamosan teremti meg oly nagy költeményeit, mint a Tétova óda, Levél a hitveshez: a magyar szerelmi líra legszebbjeit, mely utóbbi Lager Heidenauban, 1944-ben íródott; a szöges-

dróttal körülvett barakkok világában, Fannihoz, a hitveshez, ki „túl három vad határon”, a tábor poklában is reményt s hitet adott Radnótinak. A rimes-időmértékes költemény ódai szárnyalású sorai az emberi akarat, a reménykedés, a túlélés vágya és hite erejét fejezik ki.

Az igaz magyar hazafiság, a szülőföld odaadó, fiúi szeretete pedig oly versében kap hangot, mint a Nem tudhatom; és egyesíti magában az idilli látást, az ódai, elégikus komolyságot a korszerű intellektuális kifejezőerővel.

Erkölcsei bátorság jut tökéletes formához a Sem emlék, sem varázslatban.

1944. május 19-én írta utolsó itthoni versét, egy töredéket és cím nélküli darabot. Talán a Hatodik eclogának készült. Aztán behívták a jugoszláviai Bor melletti táborba, a Lager Heidenába. „...alszik a tábor. A tájra / rásüt a hold s fényében a drótok újra feszülnek.” (Hetedik ecloga.) A szerbiai Borból a menekülő hitleristák kegyetlen gyalogmenetben hurcolták Németország felé. „Tarkólövés. – Így végzed hát te is – / Súgtam magamnak, csak feküdj nyugodtan.” (1944. okt. 31.) Az agyongyötört költőt Abdánál lőtte agyon egy SS-katona. Ugyanott – a Győr melletti – abdai tömegsírba temették.

Vas István, a költő írta róla: „Radnóti nemcsak egy izgalmas művet, tökéletesen nagy verseket hagyott ránk örökbe, hanem az emberi és művészi helytállás zavarba ejtő, képtelen és mégis elkötelező példáját.”

A költő sírja Budapesten, a kerepesi temetőben van.

Halálának fél évszázados fordulóján meghajtjuk fejünket Radnóti Miklós múlthatatlan nagysága előtt.

„...A réteken / zászlós sörényű, csillogó lovak / száguldanak a hulló nap felé.”

(Himnusz a békéről – 1938.)

„Őrizz és védj, fehérítő fájdalom, / s te hősziñ öntudat, maradj velem: / tiszta szavam sose kormozza be / a barna füsttel égő félelem!”

(Őrizz és védj)

Domonkos János

Hinora Márta

Kiáltás

Annyi szépet,
jót akartam,
hittel remélve,
nem hazudva.
Löktek, toltak,
hadd zuhanjak,
nem fogtak meg
visszatartva,
csúszott lelkem
meredélybe,
soha többé
nem remélve.

Kulimár János

Hajnali vadászat

Erdők csúcsait az ősz koronázza,
a völgyekben csillognak játék-tavak.
A mezőkön fáradt pásztorok kószálnak,
és barnálló tanyákra hullanak a szavak.

Zúgó vizek felől vadászkutya csahol,
riadt őzek surrannak a tarlón.
A hajnali párában testes vadász
térdel – fegyver fölél hajlón.

A csendet darabokra töri a puskaszó,
az ébredő erdő szíve megáll.
Miért nem álom az egész, amelyben
a golyó régi helyére visszaszáll?

Még álmodozom – a messzi homokmezők
felől – az éltető nap kél.
A veszni látszó arányok helyreállnak,
és körbenyaldos a friss szabolcsi szél.

Vántsa Zoltán

Gondolatok

- I.
Ha nincs fény szemedben
S arcodra kín feszül,
Lelkemre a bánat
Kínzó gyásza ül.
- II.
Tekintetednek
Akkor lesz éke,
Ha jószág van szívedben,
S lelkedben béke.
- III.
Viaskodsz a múlttal?
Magadat téped!
Saját árnyékokat
Át sosem léped!
- IV.
A fától az erdőt
Aligha látod,
Akkor, ha fájdalmad
Világá kiáltod.
- V.
Humor, vígság nélkül
Olyan az ember,
Mint kiszáradt kút,
Mint elrothadt kender.

Gyűrűk arcképpel

Jólesett a vacsora. Hatvankét telet ért már meg, de ilyen jóízűen még sosem ette a délről maradt csirkepaprikást. Az utolsó falat után kiegyenesítette derekát, megtörölte széles bajuszát, és a feleségére nézett:

– Finom volt, kedves. Hanem... Ezentúl mindig egyedül vacsorázok? Hol van a Pista fiú?

Felesége csak rábólintott. Mit is feleljen erre? Hiába fenýíti a nagy kamaszt, sokszor éjfélig is elcsavarog.

Eltolta magától a tányért, felállt.

– Mond meg neki, hogy este el nem mehet addig, míg haza nem jövök az őrsegből. Majd én beszélek a fejével. Én is voltam fiatal, de Dékány nagyapám széttagosított volna. Majd adok én neki.

Indulni akart, az asszony lágyan utána szólt:

– Azt mondja Pista, hogy a gazdakörbe megy, de ez nem igaz. Terka ánygikám mondta, hogy Pista az elnök Piroska lánya után caflat.

Fejen ütötte a szó. Nem bánatában, még örült is valahogy. Nem is volna rossz az elnökkel rokonságba keveredni. Méregből szólt vissza a feleségének:

– Hát azért is maradjon idehaza, majd én beléigazítom a boldogságot!

A kapunál átvágott a pallós oldalra, végig az egyenes nyárfák között szedegette lábát a téeszmajor felé. A nap már vörösen kezdett lenyugodni arra, Tiszabura felé. Megszokta már ezt az utat. Nyolc éve éjjeliőr. Ősz végén még csak-csak, de télen legnagyobb ellensége az éjjeliőrnek a hideg meg a sötétség. Igaz, nincsenek ma már tolvajok, inkább csak nagyobb városokban, de ott is autót lopnak, nem kukoricát... Nem jár már veszéllyel az őrse.

Csuda egy gyerek, gondolkodott, alig tizenhét éves. Piroska tizenhét, összepasszolnak. A Piroska sudár lánya, harmadikat járja a mezőgazdaságiban, a Pista se alábbvaló. Mire kiért a téeszmajorba, a nap már magára húzta éjjeli takaróját. Bogár, a kis fekete puli hozzá dörgölődött. Okos kutya, tudja, hogy váltáskor előkerül a papírba csomagolt ételmaradék, de hogy ennyi csirkecsont lapuljon a papírosban... Odament Kazinyici Mátyáshoz, a nappali öröz. Kezet fogtak.

– Jöttem váltani. Történt-e valami érdekes?

– Hogyne. Bent van kukorica a Kályvász dűlöről meg a Farcikáról. Hátul a két lécgöré tömve, meg a betongöré is.

Mikor Kazinyici elbúcsúzott, fogta a szűrét, leterítette a priccsre. Bogár előbb csak nézte másik gazdáját, aztán közelebb húzódott, két mellső lábát előrerakta és kinyújtotta a szűr mellett.

Hanyatt fekvé nézte az ablakon keresztül is fénylő csilagokat. Mintha azok is örülnének. Bizony, ez az igazi. Azért dolgozik, izzad az ember egész évben, hogy legyen mit törni, aratni, szüretelni. Bezzeg tavalyelőtt, a nagy aszály idején elkeseredettek voltak a tagok. No, ilyen termés legyen minden évben! A kamra is tele, nincs most gondjuk a tagoknak... Csak ez a Pista gyerek... Nem akar kimenni a fejéből... A kutya lehajította fejét. Késő lehet már, ha ő is elszunnyad. Egy-egy faluszéli kutya felugatott, némelyik vonított, mint a farkas szokta a holdvilágra. Mindenki alszik, csak ő van fent. De lám, hogy öregszik, mert

neki is ragadozik a szeme. De az éjjeliőrnek nem szabad aludnia. Alszik a falu olyan mélyen, hogy már szinte horkol. Egy nagy horkolás az egész falu. Nem, nem, az éjjeliőrnek nem szabad elaludni. Kinyitotta a szemét, nahát... Nem horkolás az, hanem a Bogár kutya morrog-herreg a füle mellett. Felült a kutya, feltolta magát a hátuljára, úgy herregett.

Hirtelen elhatározással átmarkolta a kutya száját, nehogy ugasson, és belökte a sarokba. Fogta a farkosbotját. Nyolcéves éjjeliőrsege alatt még ilyen nem történt vele. Melyik falubeli volna rászorulva a közörsre?

Az istálló sötét végében ki kellett lépnie a holdvilágra. Alig húsz méter ide az első nagy betongöré, s még arrébb van a két lécgöré. Meggömbölytette hátát, és átszaladt a nagy betongöréig. Itt már deszkarecses hallatszott. A kiszögellésnél kinézett, s hát egy alak szedi zsákba a kukoricát, a lécet kifeszítve. Bal kezét ököbe szorítva előretartotta, jobb kezét maga mögé. Már hallatszott a tolvaj szuszogása. Az volna a biztos, ha leütné. De nem. Elevenen fogja meg a gazembert.

Lendületesen kilépett, valósággal rárohant a tolvajra. Az hanyatt vágódott, de az ő vasmarka sem eresztette el. Rátérdelt a hasára, szorosabban markolta rajta a kabátot. A tolvaj lihegett alatta. Majd lefordult róla, mikor az belenyögött a fülébe:

– Jaj, apám! Ne bántson, apám!

Iszonyodva felugrott, mintha békára lépett volna. Meredten állt a nyögő fia előtt. Az feltápáskodott, az öreg némán, értetlenül nézte, aztán arca szögletében végigfutott egy rángás, bal keze felemelkedett, csattanás, s a Pista fiú nekiesett a görénak.

– Erre neveltelek én téged, te csavargó, he?

– Apám, bocsásson meg. Gyűrűt akartam venni a Piroskának!

– Gyűrűt? Lopott kukoricából? Az anyád istenit! – s a féltelmes jobbkez újra felemelkedett, de lecsapni már nem bírt, mert a fia jajveszékelve végigrohant az udvaron, átlábalta a kerítést, és neki az útnak a jegenyék között.

A rohanó fiú után nézett, aztán szemét a hajnali pirosló felhőkön pihentette. Arca vörösen csillogott a fényben. Soha ilyen fáradtan nem ért véget az éjjeliőrsege. Soha. Mégsem gondolt puha, meleg ágyra. Csillogó gyűrűk karikáztak a szeme előtt, s minden gyűrűből a fia arca nevetett rá, amint lehajolt, hogy a lopott kukoricát visszarakja a göréba.

Dénes Géza

VIHARBAN

Megjelent Dénes Géza vak újságíró VIHARBAN c. elbeszélés kötetete.

Nagyváros

Emberek mennek el egymás mellett,
mindnyájan emberek és – idegenek!
Ócska ruhák – drága ruhák
fedik el a bíbor szíveket.
Színeket rejt az út pora,
és hova?... Hova futnak az emberek?

A sarkon beteg koldus áll
és rongyai közt a halál
adja fel a kenetet,
míg filléreket
szórnak zsíros kalapjába
puha, illatos kis kezek...

Autóban suhan a gazdag.
Elmélkedik, hogy: „Csak maszlag,
unalom az egész élet!...
Már semmi szépet
benne nem talál,
és a benzinatorban
dalol a halál...

Didergő, sötét kapualjak
árasztják a szegényszagot.
Már megint babot
főz a házmester öszülő lánya.
Szegény és csúnya volt szegényke
és így pártában maradhatott.
Már nem is bánja.
Sokat dolgozott és imádkozott,
míg elkopott...

Kopasz férjek, kihűlt asszonyok
csillogó kirakatok és fényreklámok
futnak el gyorsan egymás mellett
s átkozódnak: „Miért kellett
nekem a világra jönnöm?...”

Sánta újságos rekedt hangja
kavarja
ezt a nyüzsgő diszharmóniát,
és csikket kap fel a suhanc.
Nevet az utca, csosszan az aszfalt,
és kopnak, halnak az emberek.
Órült zsvajban, részeg mámorban
hempereg
egymáson a zaj, por, füst
és a templom harangjának hangja...
Egymás torkát keresi, harapja
az ember és a szörnyeteg...
A könny, veríték, gáz, vér
és benzintömegek
röhögve-hörögve összeömlenek...

Sarkon a festett utcalány:
„Előbb, uram, a dohány!”
mondja és tartja a markát.
És meglibbenti a fakó pongyolát
a folyam felől futó szél...

Pattanásos, beteg emléket
hagyott az átzuillott éjszaka
a nagydiák fáradt homlokán...
Faluról szökött szappanszagot
hurcolnak a kis cselédek,
s ki tudja, ki fia gyereket...

Fejfájdító tömjénszagot
árasztanak a templomok,
és a nyomor cipeli bánatát,
nyüszíti az októberi litániát:
„Krisztus, kegyelmezz nekünk...”
Kint szül a síró orgona,
és az éjszakába kacag a jazz:
„Ollé! Bánat? Mi ez, mi ez?
Gyere! A pezsgő, a bor, a koktél,
a puder és a parfümillatok
epedve várnak és a bárnak
tompított fénye, görbe tükre
egy éjszakára tán elhíttetik veled,
hogy isten képmásai az emberek!”

N. László Endre

Az álmodern mű(bü)vész és a hülye kritikus

„Te légy,
se itt, se ott
ne légy,
számold fel magad!”

ha egy tárlaton – hivatalból – megjelenik az egyik leg-hülyébb hülye gondolatébresztőnek nevezheti akár a sa-
rokban felejtett felmosórongyot is az aszfaltra fagyott ku-
tyaszar – szerinte – már műalkotás ő az aki elsőnek tap-
solja meg ha a jelen menedzselt művésze a falra pisálja a
remekeit mondván emberek ez a valami itt – a maga ne-
mében – valóságos műemkek hasára csap és egy bögyön
lőtt rigóra vizek közben új művészeti stílusról fecseg-re-
cseg botfülű de kinevezett zeneszakértő véleménye szent
és szerinte ha a családi számár tüsszent az már zene a je-
len jövőbe mutató művészete sok beosztottja és tollnoka
buzgón bólogat jegyez nekem egészen más a véleményem
és megkérdezi szerényen „akkor mija francnak az acadé-
mija te illetékes illetéktelen tetű

Uram, ön még most sem érti meg,
amit tud minden
óvodás gyerek.
Csakhogy a király már nemcsak
meztelen,
hanem esztelenül szemtelen is!

Bíborszínű ősz

(Lírai próza)

Házunk Kisbaráthegyen, egy domb tetején állt. Előtte nagy tér volt, a teret jegenyék szegélyezték, rajta hársfák sorakoztak. A régi októberekben gyakran melegek voltak még a nappalok. Emlékszem – hány éve már? –, hogy nyitva felejtettem az ablakot. Reggel, amint odaálltam az ablak elé, a szemben álló kis hársfáról hirtelen leesett egy elsárgult levél.

Szél támadt, s a levél keringett, pörgött lefelé. A szél alája csapott, megemelte, s a nyitott ablakon át íróasztalomra sodorta. Néztem, néztem a falevelet. Középe sárga volt, a széle pedig olyan, mint a bíbor.

Kimentem a térre, fától fáig ballagtam, s nézegettem a faleveleket. Minden levél bíborszínű volt, s olyan volt a tér is, mintha bíbor-palástot terített volna rá valaki... Fel-felzizzent az avar lépteim nyomán. Letekintettem a földre; szinte hallottam, ahogy sóhajtanak, suttoznak, sírnak a haladók falevelek...

A tér mögött kis völgy volt, tele akáccokkal. Tavasszal bódító illatot sodort a völgyecske felől a szél; az akácvirág édes illatát.

Már majdnem teljesen üresek az akácfák; itt-ott leng csupán egy-egy sárguló levél a gallyakon. Azok is lehullanak nemsokára... Bizony, egyre közeledik a tél. Október, november; a levelek elsárgulnak, majd bíborszínűre festi mindet az ősz. November végére, december elejére nincs már egyetlen levél sem a fákon: elbarnulnak, lehullanak, eggyé válnak a földdel, melyből fa-anyagcskájuk kinőtt. Lassan elporladnak, s végül földdé válnak. Így táplálják majd a fákat, bokrokat, virágokat.

Holnap dér hull a földre, s a fák csupasz ágait ezüstre festi. A bíborszínű ősz után jön, jön mérföldes léptekkel, jégcsizmaiban, hóbundával a vállán a tél. Előtte legfőbb tábornoka száguld, az északi szél – zimankót, fagyot fújva a földre, eltisztítva gazdája útjából a halott avart.

Holnap megérkezik a tél, szétnéz a didergő tájon, majd felemeli derlepte kezét, int hó- és jégkatonáinak. Az északi szél felsorakoztatja a fagyhadsereget. A tél katonái elindulnak. Lépteik nyomán befagynak a vizek. Hull, egyre hull a hó. Egy éjszakán fehér takaró borul a földre.

Holnap megérkezik a tél

Szamuil Marsak

Októberi dal

Már gyíkok sem surrannak az éjig nőtt csendben...

(Ködös hajnalok, fehér éjszakák...)

Az erdők felett holnap a fagy szárnya lebben,

és fényről álmodnak holnap a téli fák...

Hallod? Már közeleg valahol a tél,
s holnap halkan, puhán zuhog majd a hó,
varjak kiáltoznak a rétek, mezők felett,
és beborítja a földet a fehér takaró...

Baráti Molnár Lóránt fordítása

Orosz költő, színpadi szerző, műfordító volt. Voronyezsben született 1887. november 3-án, meghalt 1964. július 7-én, Moszkvában. A tanítói oklevelet Voronyezsben szerezte meg, majd 1913–17 között művészettörténetet tanult az oxfordi egyetemen. Gyermekversei 1910-től jelentek meg, először vidéki ifjúsági lapokban, majd pétervári, moszkvai folyóiratokban. Számos nagy sikerű mesejátékát mutatták be. A bűvös szelence és A bűvös erdő című színműveit 1958-ban a kaposvári Csiky Gergely Színház, 1980-ban a budapesti József Attila Színház tűzte műsorára. 1933-ban a sztálini vezetés perbe fogta, Gorkij állt ki mellette: „Marsak az orosz gyermekirodalom talán legnagyobb alakja – írta róla... Többek között oroszra fordította Petőfi Sándor, Vajda János, Kosztolányi Dezső verseit, Ady Endre novelláit. Ismertebb művei: Nekeresdország (mesék, 1930). Gyermekvers kötetei: Miszter Tviszter (1923), Vidám utazás A-tól Z-ig (1940), Kölykök a ketreben (1957), Erdei vendég (1959).

Műveit a szeszélyes gyermeki fantázia, a könnyed, népdalszerű hangvétel jellemzi.

(Az írásokat Baráti Molnár Lóránt Csillagok királya c. kötetéből ollóztuk. A tartalmas kis kötetet gyermekeknek ajánljuk)

Vántsa Zoltán

Kötődés

A templomkerti fák
Majd elkísérnek
Egy nyárban ringó
Lázás reggelen,
Árnykezüikkel
Ősz hajamhoz érnek,
Harmatkönny hull,
Mégsem csüggedek:

Mert e néma fákban
Nem csalódtam,
Vigasztalom volt
A hárs, a tölgy,
Akkor is, ha néha
Hűtlen voltam
Visszatértem,
Várt e békevílgy,

Hol – mint üzött vándor –
Megpihentem,
Óriásból törpe lett
A gond,
Lelkem rezdült,
Újra megszülettem,
Éltetett a karcsú ág,
A lomb.

A templomkerti fák
Majd elkísérnek
Egy nyárban ringó
Lázás reggelen,
Lelkemben e fák
Az éjig érnek –
És nem kell könnyes
Búcsút intennem.

Hetényi György

...Írok szótlantul

Sohasem írok szótlantul,
ha zúg a szél a fán,
ha szalad a nyár siratlanul
a piros pipacs haván.

Sohasem sír a két szemem,
ha esőt ád az ég,
ha gondolatban még megverem
a kóbor felhő jegét.

Nem állok meg a nyár előtt,
viszem szívvel tovább –
onnét kap létem még új erőt,
ha népek rémtette bánt.

Nem kérde senki terheim,
s hogy rogyant meg hazám,
ha feljaúdulnak a verseim,
csak ordít tovább a szám.

Ülünk rengeteg párnapot
Olimposznak hegyén,
míg népem száz éve zaklatott
s bilincs csörög kezén.

Sohasem írok szótlantul,
ha szél zúg, óh hazám!
Megyek verten is, siratlanul
a piros pipacs haván.

1994. május 22.

Bodor Miklós

Ha tudnám

Megkeresném azt a fészket,
ha tudnám, hol a szeretet.
Kertes házban, napsütésben,
hol együtt élhetnék veled.

Hűségnek tündér asszonya
szememben élő látomás.
Te vagy az élet virága,
tűzpiros bimbófakadás.

A szívem örömlázban ég,
ha látom szemed sugarát,
még szeretnék együtt élni
veled, hosszú éveken át.

Ha tudnám, hol a szeretet,
életem nem volna árva.
A Nap fénykörében élnék,
szíved a szívembe zárva.

A Kárpátok festője: Darabán János

A félruszin apa és magyar anya gyermeke 1934-ben a kárpátaljai Rahón született. A történelmi viharok tépázta Máramaros megyei kisközség 1918-ig Magyarországhoz, majd Csehszlovákiához, 1939-től öt évig ismét Magyarországhoz, 1944-től pedig a Szovjetunióhoz tartozott. A Tisza-völgyi festői városban élő *Darabán Jánosról* most jelentetett meg kismonográfiát a Művészetbarátok Egyesülete.

A könyv bevezetőjében *Volicsek Valtamár* művészettörténész azt írja: „Az élet mint a hegyi patak vize a köveket, úgy csiszolja a művész képességét. A festő életútja szorosan összefügg tehetségével, lelkivilágával, látásmódjával, célratörő munkájával.

Darabán János festőművészt bőségesen megáldotta a természet jósággal, emberszeretettel, kifogyhatatlan energiával, optimizmussal. Örökölte szüleitől, a szülőföldről, az év minden szakában gyönyörű Kárpátoktól. A színek harmóniája, a fények és az árnyék játéka minden alkotásában jelen van, szorosan kapcsolódik Darabán János gazdag életművéhez. Alkotásainak jellemző vonása az egyszerűség s a visszafogottság, a föld, a természet, az élet szeretete és a bölcsesség. Ezek a fogalmak képezik művészi hitvallását, életfilozófiáját.”

Darabán János képeit szemlélve érezzük a kristálytiszt, hűvös hegyi levegőt, a nap sugaraival játszadozó sebes hegyi patakok csobogását. A történelem megpróbáltatásait átélte hegyormok, bércek, évszázados fák, a hófödte hegy-csúcsok tövében ünnepi virágköntösbe öltöző tavasz, a havasi gyopár a kőrengetegben is hirdeti a Kárpátok, a természet szépségét.

Darabán a nagy olasz festők nyomában járva eljut a fény és az árnyék játéka, ellentétének ábrázolásához. A meleg és hideg színek – a vörös, a narancssárga, a meggypiros, a kék, a haragoszöld, a salátazöld – olyan arányban keverednek, hogy az alkotáson a fák, a sziklák, a vízesések a legjobban érvényesüljenek.

A Kárpátok krónikása, a hegyek, a folyók, az erdők szerelmese, a nemzeti hagyományok ápolója, a szülőföld, a Kárpátalja dalnoka Darabán János. Ezek a művészi és emberi vonásai, tulajdonságai is közrejátszanak abban, hogy tárlatai sikeresek, látogatottak, tömegeket vonzanak. Bizonyítékok erre a kijevei, moszkvai, odesszai, leningrádi, valamint csehországi, szlovákiai, ausztriai, németországi, franciaországi és nem utolsósorban magyarországi kiállításai.

Darabán János munkásságának jobb megismerését több mint száz színes reprodukció (Belever Iván és Pukner János fotói) segítik. A könyv külön érdeme, hogy az ukrán nyelvű ismertető magyar, német és francia nyelven is olvasható.

Budapest, 1994. augusztus 1.

Geröly Tibor

A 103 színes képet tartalmazó könyv a Művészetbarátok Egyesülete kiadásában jelent meg.

Így élek, elfeledve

Ahogy hallok a hangod,
s szemed is látom közben;
amint hangomat hallok
bánattól átszövötten,
úgy fáj bennem a féltés;
s lelkem összetörve
szerelmed bennem élt, és
eltűnt már örökre...
Jajdul bennem a bánat
– messze vagy, olyan messze –,
oly régóta nem látalak,
s figyelek minden neszre.
Hiába, nem találalak,
csak a szél sípja zeng be
szobám nagy ablakán át,
s felel a függöny, lengve.
Szemem rebben az égre,
csak a lelkemben látalak,
gondolva rád s a télre,
mióta téged várlak.
Mikor jössz, mondd meg végre
– rügyeznek már az ágak –,
fájó szívembe nézve,
ott én még megtalálalak...
Így várom szavad, a hívást
este s éjjel is, bízva,
a „Mene tekél...” írást
lelkem falára írva...
Feltör bennem a sóhaj
– fátylat lenget az este –,
s lehunyom szemem, ó, jaj!
Így élek, elfeledve...

Budapest, 1990. március 14.

* *Megméretett, könnyűnek találtatott.*
szerk

Marthy István

Orpheus

Megpendítette lantját
S énekelve útnak indult
Madarak szálltak fölötte
Halak úsztak felé
Bokrok guggoltak köré
Fák ballagtak
Sziklák cammogtak utána
Hegyek és völgyek nimfái
Könnyezni kezdtek

Időparipán

Régen, mikor megszülettem,
Időparipára ültem.
Lánghajú volt az ég.
Lánghajú volt az ég.
Vágtatott velem időparipa,
Zene-élet volt, lét-harmonika,
S vágtatott vadul az időparipa...
Szívem tornyában álmok ültek
Fehéren, nézték kápolnám pítvarát,
Hol sóhajok húrjai feszültek
Játszva egy álmatag szimfóniát.
Lázam rózsái bokrosodtak,
Ajkamra láznyilakat szórtak,
Fehér álmaim lenyilazták,
Üres szívemet elém hozták.
Érzés-katonák hozták a szívemet
Újjongva daloltak harci éneket.
Dobták szívemet durva tuskóra,
Átkozták, verték, kongatták vadul,
Éreztem fejem nyomban porba hull,
Már bárd feszül rá a tarkomra.

Lánccal kötött
Piros csikóm,
Rózsahúsú élet-kancám,
Arany patkód szikrát vessen,
Bánat-kútba, hogy ne essem;
Lánccal kötött
Piros csikóm, engedd nekem,
engedd nekem,
hogy láncaid szétverhessem!

Érzés-katonák bárdot fogtak,
Hogy bárdolják élet-rózsám,
Élet-rózsám hogy szétvágják,
Ezüst élű bárdot fogtak.
Szívem ekkor szárnyat bontott,
Kék villámot vágott körül,
A bárdos mind földre kerül,
Szárnyas-rózsám rájuk rontott
És az éjre rettenet ült:
Hold-égette szemgolyómat
Hajítottam bomba képpen,
És az érzés-katonákat
Bánat-foggal széjjeltépem.

Lánccal kötött piros csikóm
Szárnyas lovam, élet-kancám,
A láncodat széjjeltörtem,
Érzéseim mind megöltem.
Szabad csikóm,
Piros csikóm,
Engedd nekem,
Engedd nekem,
Hogy a testem
Eltemessem!

Németh Erna

Szüleim

Anyám a Napban él.
Szeméből száll a fény.
Mosolya mindenkire ragyog,
szolgálólányai : csillagok.

Apám is ott lakik.
Fénysugár ujjai
fohással fonják be a tájat...
S öleli örökre anyámat.

Figyelem! Fizessen elő a LANTRA! Egy évre, postaköltséggel együtt mindössze 200 Ft. Az előfizetési díjat, postautalványon, a szerkesztőség címére kell elküldeni. Lapunk nem nyereséges kiadvány, ezért a közölt művekért szerzői jogdíjat nem fizetünk. Kéziratokat nem őrizünk meg és nem küldünk vissza!

LANTRA

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Németh Dezső

Szerkesztők: Bornemisza Attila
Ihász-Kovács Éva
Olvasószerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség: 1211 Budapest
Ady Endre út 5. III/10.
Telefon.: 2 77-7196
Telefon/Fax: 277-5309

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Németh Dezső

BY-WORK
KIADÓ ÉS NYOMDA
1029 Budapest, Géza fejedelem utca 45.
Telefon/Fax: 176-9164
Szedés-tördelés a Tinódi Klub munkája

ISSN 0865-8633

N. László Endre

A túlvilágon nincs magyar haza!

A meggyötört Krisztus sír a keresztyén,
s a meggyötört magyar sír a keresztyén.
Bóg a keresztyén,
bóg a keresztyén.
Halálos kínban fetreng a haza,
de minden pártnak
más az igaza,
de minden papnak
más az igaza...
Pusztul a nép és vele a haza,
de mindig a Másnak van itt igaza!

Ha minden ember a felebarátunk,
legalább testvérünk mindegyik magyar!
A sok frinc-franc párt ugyan mit akar?
A sok-sok kenetes pap ugyan mit akar?
S a sok idegen rongy vajon mit takar?
Minden, mi szép itt, népünk érdeme,
s csak a túlvilágon lehet édene?

Tudjuk, hogy nem csak idegen iga,
kereszt alatt is görnyedt a haza,
pusztult a haza!
Hát fűtyülök én rá, ha átkokat hadar:
magyar hazában az úr legyen magyar,
magyar hazában a pap legyen magyar!
S a magyar népnek minden pásztora
előtt fő szentség legyen a haza!

A meggyötört Krisztus sír a keresztyén,
s a meggyötört magyar sír a keresztyén.
Bóg a keresztyén,
bóg a keresztyén.
Halálos kínban fetreng a haza,
de minden pártnak
más az igaza,
de minden papnak
más az igaza...
Mert mindig a Másnak van itt igaza,
pusztul a nemzet, s vele a haza.

E népnek itt kell legyen igaza,
a túlvilágon nincs magyar haza!

TAKARÉKSZÖVETKEZET
A VIDÉK BANKJA